

Repertoriumnummer 2019/
Datum van uitspraak 29 mei 2019
Rolnummer 2017/AR/2200

☐ Niet aan te bieden aan de
ontvanger

Eindarrest

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op € BUR	op € BUR	op € BUR

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

B3 kamer
burgerlijke zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

PI BV PIDG BV, vennootschap naar Nederlands recht,
met zetel te [...] (Nederland),
ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder het nummer [...],

- appellante,
- vertegenwoordigd door meester , advocaat te [adres];

tegen het vonnis van de 1^e kamer van de rechtbank van koophandel Antwerpen,
afdeling Turnhout van 29 november 2017, gekend onder het rolnummer AR
A/17/01973;

tegen:

NV RGF,
met maatschappelijke zetel te [België],
ingeschreven bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het
ondernemingsnummer [...],

- geïntimeerde,
- vertegenwoordigd door meester loco meester , advocaat te [adres]
;

* * *

Voorgaanden

1.

Op 4 juli 2017 heeft NV RGF (hierna NV RGF) een verzoek tot Europees betalingsbevel neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel Antwerpen, afdeling Mechelen tegen BV PIDG (hierna BV PIDG). Als grond voor de bevoegdheid van de rechtbank zijn de algemene factuurvoorwaarden van NV RGF aangegeven. Deze heeft haar zetel in België, BV PIDG in Nederland.

De totale waarde van de hoofdvordering van NV RGF bedroeg 71.355,80 EUR exclusief rente en kosten en had betrekking op niet-betaalde verkopen van groenten en fruit in de periode van juli tot december 2016. NV RGF vorderde een rente van 10% conform haar factuurvoorwaarden en betaling van de gerechtskosten. Op 13 december 2016 is een betaling van 17.334,52 EUR ontvangen die in mindering is gebracht.

Op 11 september 2017 zijn het verzoek en het betalingsbevel op 29 augustus 2017 uitgevaardigd door de rechtbank, betekend aan BV PIDG, die op 11 oktober 2017 een verweerschrift heeft neergelegd, stellende dat de bevoegdheid van de rechtbank werd betwist.

2.

Het bestreden vonnis van de rechtbank van koophandel Antwerpen, afdeling Turnhout van 29 november 2017 uitgesproken bij verstek van BV PIDG heeft de vordering gegrond verklaard en BV PIDG veroordeeld tot de betaling van de hoofdsom van 88.690,32 EUR en de forfaitaire schadevergoeding van 2.500 EUR meer de verwijlrenten op de hoofdsom volgens de Wet betalingsachterstand te verminderen met de betaling van 17.334,52 EUR ontvangen op 13 december 2016 en meer de kosten van het geding waaronder de minimum rechtsplegingsvergoeding van 1.200 EUR. De voorlopige tenuitvoerlegging is toegestaan.

3.

BV PIDG heeft hoger beroep aangetekend met een verzoekschrift neergelegd ter griffie op 11 december 2017. Zij vorderde de opschorting van de voorlopige tenuitvoerlegging op de inleidende zitting en ten gronde dat het hof zich zonder rechtsmacht zou verklaren, minstens de vordering als ongegrond zou afwijzen. Zij houdt voor dat een forumbeding ten voordele van de Duitse rechter (Hamburg) bestaat evenals de contractuele toepassing van Duits recht. Ten gronde stelt zij de facturen te hebben geprotesteerd en dat de facturatie niet correct is.

NV RGF concludeert tot de ongegrondheid van het hoger beroep, rekening houdend met haar eisherleiding. Zij vordert de betaling van een hoofdsom van 88.690,32 EUR meer een schadebeding van 2.500 EUR onder aftrek van de betaling van 17.334,52 EUR op 13 december 2016 en van een tweede betaling van 16.048,80 EUR op 12 juli 2017.

Beoordeling

4.

Sedert april 2016 bestond een courante handelsrelatie tussen beide partijen. BV PIDG is de in Nederland (Venlo) gevestigde dochteronderneming van [PIES] GmbH, gevestigd in Duitsland. NV RGF verkoopt groenten en fruit, voornamelijk tomaten aan beide ondernemingen. Zij wijst erop dat een zelfde persoon de inkoper was voor beide vennootschappen.

Wegens een betalingsachterstand die in augustus 2016 beweerdelijk een bedrag van 200.000 EUR beliep, heeft NV RGF BV PIDG aangemaand en maakte deze laatste beloftes van betaling. Wegens onduidelijke en onjuiste facturatie zijn ook verschillende creditnota's uitgeschreven door NV RGF. Na ontvangst daarvan eind 2016 betaalde BV PIDG nog een bedrag van 17.334,52 EUR. Hangende de procedure is dan nog een betaling gedaan van 16.048,80 EUR, waarna BV PIDG de betalingen staakte.

5.

Van bij aanvang van de procedure heeft BV PIDG de internationale rechtsmacht van de Belgische rechtbanken betwist. Uit de motivering van het bestreden verstek-vonnis kan niet worden opgemaakt waarop de eerste rechter zijn rechtsmacht en bevoegdheid heeft gesteund. Dit element maakt de eerste grief uit van de appellante.

5.1.

NV RGF steunt de bevoegdheid van de Belgische rechter op artikel 25 van de Verordening 1215/2012 (Brussel *Ibis*). In dat verband houdt zij voor dat op de achterzijde van de door haar uitgeschreven facturen factuurvoorwaarden vermeld staan die in artikel 5 een forumbeding bevatten voor de Belgische rechter waarnaar op de voorzijde wordt verwezen. Deze facturen werden voorbehoudloos betaald wat een aanvaarding zou impliceren. Vervolgens verwijst NV RGF naar artikel 7.1 a) van dezelfde verordening. Zij houdt voor dat de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, de betaling van de facturatie is, die moet uitgevoerd worden in België. Nog meer subsidiair beroept zij zich op de leer van de "*battle of the forms*": bij tegenstrijdige algemene voorwaarden wordt de voorkeur gegeven aan de algemene voorwaarden van diegene die als laatste zijn voorwaarden meedeelt.

BV PIDG beroept zich op een forumbeding afgedrukt op de voorzijde van haar bestelbonnen, dat de Duitse rechter, met name de rechtbanken van Hamburg, internationale bevoegdheid verleent. In tegenstelling tot de voorwaarden van NV RGF zijn volgens BV PIDG haar aankoopvoorwaarden aanvaard bij de sluiting van het contract en door de uitvoering van de overeenkomst, met name de levering van de verkochte waar.

5.2.

Het hof onderzoekt vooreerst de exclusieve bevoegdheidsbepalingen van artikel 25 Brussel *Ibis* Verordening.

Het feit alleen dat NV RGF zich in de gedinginleidende akte op een forumbeding beroept, volstaat niet om tot de bevoegdheid van de aangeduide rechter te besluiten. Bij betwisting, die door BV PIDG van bij aanvang is gevoerd, moet worden onderzocht of het forumbeding in de factuurvoorwaarden van NV RGF voldoet aan de in artikel 25 Brussel *Ibis* Verordening vastgelegde criteria. Nu het beding niet is vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst of een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst, voldoet het daaraan niet. BV PIDG toont aan dat zij het forum-beding van NV RGF niet heeft aanvaard. Het uitblijven van een reactie tegen een factuur die op de achterkant een forumbeding in algemene voorwaarden bevat, kan niet beschouwd worden als aanvaarding van dit forumbeding. BV PIDG wijst terecht op het tijdsverloop bij de eerste transactie tussen partijen, waarvan de bestelling dateert van 29 april 2016 en de factuur van 13 mei 2016, zodat de factuur-voorwaarden van NV RGF die slechts op die factuur zijn afgedrukt geen deel konden uitmaken van de overeenkomst, nu zij niet waren gekend op het ogenblik van de contractsluiting en de uitvoering ervan (levering).

5.3.

Vervolgens rijst de vraag of het forumbeding waarop BV PIDG een beroep doet, aan de criteria bepaald in artikel 25 voldoet.

NV RGF betwist dat omdat volgens haar een onderscheid moet worden gemaakt tussen bestellingen geplaatst door [PIES] GmbH en bestellingen geplaatst door BV PIDG, omdat BV PIDG bestellingen van [PIES] GmbH zou hebben overgenomen, zodat de contractvoorwaarden die NV RGF aanging met [PIES] GmbH en het daarin vermelde forumbeding voor de Duitse rechtbanken geen uitwerking (meer) zou hebben. BV PIDG betwist terecht dergelijke over-name, nu NV RGF niet bewijst noch aannemelijk maakt dat die overeenkomsten zijn overgedragen. Zij houdt voor na de bestelling door [PIES] GmbH een opdracht te hebben gekregen tot levering en facturatie aan BV PIDG, maar brengt daarvan geen bewijs voor.

NV RGF betwist vervolgens dat in de voorwaarden van BV PIDG sprake zou zijn van een (geldig) bevoegdheidsbeding omdat er louter verwezen wordt naar *“Gerichts-stand Hamburg”* vrij vertaald als *“bevoegde rechtbank Hamburg”* zonder het gebruik van volzinnen.

Uit de stukken van de partijen is af te leiden dat drie soorten facturen bestaan tussen NV RGF/BV PIDG/[PIES] Gmbh, met name facturen van NV RGF waarvan de bestelling is geplaatst door BV PIDG en er ook is geleverd en gefactureerd aan BV PIDG, facturen van NV RGF waarvan de bestelling is geplaatst door [PIES] Gmbh maar er geleverd en gefactureerd is aan BV PIDG en facturen van NV RGF waarvan de bestelling is geplaatst door [PIES] Gmbh en ook aan haar is geleverd en gefactureerd (deze laatste maakten het voorwerp uit van een andere procedure waarin een vonnis van de rechtbank van koophandel Antwerpen, afdeling Turnhout is tussengekomen op 5 november 2018, die haar rechtsmacht heeft af-gewezen).

Uit de stukken (in het bijzonder stukken 22 en 23 van NV RGF en 5a/b, 6a/b en 7 van BV PIDG) blijkt dat BV PIDG bij bestelling telkens een e-mail met bestel-bon overmaakte aan NV RGF. Deze door BV PIDG overgemaakte bestelbonnen omvatten alle gegevens (prijs, hoeveelheid, specifiek product, verpakkingseenheid,..) inzake de bestelde goederen en tevens op de voorzijde van deze bestelling de contractvoorwaarden van BV PIDG. In deze voorwaarden wordt ook expliciet aangegeven dat de rechtbanken van Hamburg bevoegd zijn.

Op de bestelbonnen uitgaande van BV PIDG staat op de voorzijde:

“Gerichtsstand Hamburg

Wir verweisen in diesem Zusammenhang auf unsere AGB“

Vrij vertaald:

“Bevoegde rechtbank Hamburg

Wij verwijzen in dit verband naar onze algemene voorwaarden”.

Op de bestelbonnen uitgaande van [PIES] Gmbh staat op de voorzijde:

“Es gilt ausschliesslich deutsches Recht unter Ausschluss des UN-Kaufrechts und unter Ausschluss des Kollisionsrechts. Gerichtsstand ist ausschliesslich Hamburg.

Unsererseits fakturierte Gegenforderungen können jederzeit aufgerechnet werden.

Wir verweisen in diesen Zusammenhang auch auf unsere AGB.

Vorsorglich widersprechen wir etwaig abweichenden Verkaufsbedingungen des Lieferanten hiermit ausdrücklich. Mit Lieferung der Ware sind unsere Bestellbedingungen akzeptiert“

Vrij vertaald:

“Het Duits recht is uitsluitend van toepassing, met uitzondering van het Weens Koopverdrag en met uitsluiting van het conflictenrecht. De bevoegde rechtbank is uitsluitend die van Hamburg.

Onze gefactureerde tegenvorderingen kunnen wederzijds gecompenseerd worden.

Wij verwijzen in dit verband ook naar onze algemene voorwaarden.

Wij betwisten uitdrukkelijk elke afwijkende verkoopsvoorwaarde van leveranciers.

Door de levering van de koopwaar zijn onze inkoopvoorwaarden aanvaard”.

Uit wat voorafgaat volgt dat partijen, zowel voor de bestellingen die uitgaan van BV PIDG als voor de bestellingen uitgaande van [PIES] GmbH overeenkwamen dat de rechtbanken te Hamburg bevoegd zijn bij geschillen over de bestelde koopwaar. Het is duidelijk en niet voor interpretatie vatbaar dat de vermelding “bevoegde rechtbank Hamburg” een bevoegdheidsbeding uitmaakt, zelfs al is het geen volzin. Er is van deze clause geen andere lezing mogelijk.

De overeenkomst waarop de vordering gesteund is, bevat dus een overeenkomst tot aanwijzing van een bevoegd gerecht in de zin van artikel 25 Brussel Ibis Verordening, waarin met name de Duitse rechter als exclusief bevoegd is aangewezen, en de rechtbanken van Hamburg in het bijzonder. Dit forumbeding voldoet aan de geldigheidsvereisten van artikel 25 Brussel Ibis Verordening en is bijgevolg geldig en bindend.

Het al dan niet bestaan van een (nauwe) band tussen het internationale geschil en de door partijen aangeduide rechter is in het kader van deze beoordeling op basis van artikel 25 niet relevant.

De verwijzing door NV RGF naar artikel 25 van het Wetboek van Koophandel is evenmin relevant, nu zij niet bewijst dat zij zich in het kader van de beoordeling van de internationale rechtsmacht van het hof kan beroepen op Belgisch recht.

Wat voorafgaat, impliceert dat de Belgische rechtbanken geen internationale rechtsmacht hebben om van het geschil kennis te nemen.

5.4.

Voor zoveel als nodig, voegt het hof hieraan toe dat, ook onder de toepassing van de bevoegdheidsregels van artikel 7.1 b) Brussel Ibis Verordening niet tot de internationale bevoegdheid van de Belgische rechter had kunnen worden besloten. NV RGF verwijst onterecht naar de algemene regel van artikel 7.1 a) die immers *in casu* geen toepassing vindt nu de betwiste overeenkomst een koop-verkoopovereenkomst is waarop het vermoeden van artikel 7.1. b) van toepassing is. Uit artikel 7.1 c) is af te leiden dat er wel degelijk een voorrangregeling bestaat tussen littera a) en littera b), welk laatste bepaalt dat de bevoegde rechter die is van de plaats van levering. Die plaats was niet België.

5.5.

In de mate waarin NV RGF verwijst naar de leer van de “*battle of the forms*” toont zij de toepassing ervan niet aan. Bovendien verwijst zij enkel naar haar eigen factuurvoorwaarden op de achterzijde van haar facturen waarvan zij wel voorhoudt maar niet bewijst dat BV PIDG daarvan voorafgaand aan de contractssluiting in kennis was. Het hof verwijst naar wat hiervoor is gesteld met betrekking tot de data van de eerste bestelling en de facturatie.

5.6.

Het hoger beroep van BV PIDG is gegrond.

Het hof verklaart zich zonder rechtsmacht.

6.

De gedingkosten verbonden aan de beide aanleggen vallen ten laste van NV RGF.

Beslissing

Het hof beslist bij arrest op tegenspraak.

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

Het hof verklaart het hoger beroep van BV PIDG gegrond, hervormt het bestreden vonnis en wijst opnieuw;

Het hof verklaart zich zonder rechtsmacht om kennis te nemen van de oorspronkelijke vordering van NV RGF.

Het hof veroordeelt NV NV RGF Groeten en Fruit tot de betaling van de gerechtskosten verbonden aan de beide aanleggen gevallen aan de zijde van BV PIDG en begroot deze op:

- rechtsplegingsvergoeding eerste aanleg:	1.200 EUR
- rolrechten hoger beroep:	210 EUR
- rechtsplegingsvergoeding hoger beroep:	3.300 EUR

Op het ogenblik van de uitspraak van huidig arrest waarover voorzitter mede beraadslaagd heeft, is deze wettelijk verhinderd en verkeert zij in de on-mogelijkheid om dit arrest mede te ondertekenen.

Handelend volgens artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, tekenen de Kamervoorzitter en de raadsheer, die mede hebben beraadslaagd, en de griffier.

Dit arrest werd uitgesproken op de openbare terechtzitting van **29 mei 2019** door

Kamervoorzitter

Raadsheer

Griffier